

Nr 247

Av herr Johansson i Stockholm m. fl., om sänkning av anslagen under första huvudtiteln.

När det i riksdagen talas om sträng sparsamhet med statens utgifter för att minska skattetrycket, brukar man på borgerligt håll alltid göra undantag för första och fjärde huvudtitlarna. I finansministerns icke publicerade »skräckbudget» synes ävenledes dessa huvudtitlar vara undantagna från de ifrågasatta besparingsåtgärderna.

Anslagen under första huvudtiteln har kraftigt höjts under 1950-talet. Anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning, som under den nuvarande konungens första regeringsår 1950 utgick med 995 000 kronor, uppgår i löpande och beräknad kommande budget till 2 miljoner kronor eller nära hälften av anslagen under första huvudtiteln. Två andra medlemmar av kungafamiljen får årligen ett anslag av en kvarts miljon kronor. Anslagen till kungahuset är, i svenska kronor räknat, mer än dubbelt så höga som motsvarande anslag i Norge och Danmark. Enbart anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning har ökat med 101 procent under en tidrymd, då konsumentprisernas totalindex stigit med 51 procent. Utgiftsstegringen på grund av penningvärdets försämring borde enligt vår mening ha motverkats genom en kraftig nedskärning av den hovstat och hovhållning, som icke hör hemma i den moderna demokratien utan i ett för länge sedan gånget tidevarv. Här bör genom kraftiga rationaliseringsåtgärder besparingar kunna genomföras utan att några för riket eller svenska folket nödvändiga eller betydelsefulla ändamål eftersättes. En sådan besparingsplan bör kunna föreläggas riksdagen till nästkommande budgetår. Det bör i sammanhanget erinras om att den ärftliga monarkien ifrågasattes i allt vidare kretsar i vårt land och att de tidigare höjningarna på första huvudtiteln mött ett växande motstånd även i riksdagen.

I 1957 års riksdag ifrågasattes av flera motionärer den fortsatta utbetalningen av de s. k. Guadeloupemedlen. I nära halvtannat sekel har det svenska kungahuset ur statskassan årligen erhållit 300 000 kronor, vilka skulle utgöra ersättning till ätten Bernadotte för att dess stamfader skulle ha avstått rätten till ersättning för den avträdde ön Guadeloupe. Flera statsrättsliga experter har ansett och anser att ersättningen för Guadeloupe tillkom den svenska staten och inte tronföljaren. Statsverket har dock betalat ca 43 miljoner på denna tvivelaktiga revers, som många ledamöter av riksdagen under debatten ansåg vara juridiskt bindande. Konung Carl XIV Johan, som i sin egenskap av revolutionsgeneral varit med om att överkorsa många liknande reverser och som i Sverige blev arvtagare till en avsatt konung, torde väl knappast ha räknat att en sådan revers skulle vara gällande i evärdliga tider. I varje fall kunde ingen av riksdagens statsrättsliga

experter bestrida riksdagens suveräna rättighet att minska anslagen på första huvudtiteln med motsvarande summa om en uppgörelse om Guadeloupe-medlen icke kunde uppnås genom förhandlingar.

Om en folkpensionär i vårt land, som haft rätt till bostadsbidrag, kan erhålla viss arbetsinkomst eller annan förmån brukar detta tas i betraktande när bostadsbidragen fastställs. Så är det på många områden i det offentliga livet. Vi anser att andra statliga förmåner bör tas i betraktande även när det gäller landets högsta inkomsttagare. De nära 150-åriga utbetalningarna av Guadeloupe-medlen bör icke glömmas bort, när man fastställer första huvudtiteln.

Med ovanstående motivering föreslår vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en rationaliserings- och besparingsplan beträffande Kungl. Maj:ts hovhållning, som nedbringar den årliga kostnaden med minst en miljon kronor, samt

att anslaget för Kungl. Maj:ts hovhållning för budgetåret 1959/60 begränsas till 1 700 000 kronor.

Stockholm i januari 1959

Gustav Johansson

Knut Senander

Helmer Holmberg